

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Tdo/27/2021
Identifikačné číslo spisu: 1517010370
Dátum vydania rozhodnutia: 09.03.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:1517010370.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Martiny Zeleňakovej a JUDr. Dušana Krč Šeberu, v trestnej veci obvineného J. L. pre zločin ohrozenia obchodného, bankového, poštového, telekomunikačného a daňového tajomstva podľa § 264 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí s verejným vyhlásením rozsudku dňa 9. marca 2022 v Bratislave, o dovolaní obvineného J. L. proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 2To/14/2020 z 9. septembra 2020, takto

rozhodol:

Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 2To/14/2020 z 9. septembra 2020, a v konaní ktoré mu predchádzalo, bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku, porušený zákon

v ustanoveniach § 322 ods. 3 Trestného poriadku, § 391 ods. 1 Trestného poriadku, § 264 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona,

v neprospech obvineného J. L..

Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušuje rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 2To/14/2020 z 9. septembra 2020 a zrušuje aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikazuje Krajskému súdu v Bratislave, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava V (ďalej tiež „okresný súd" alebo „súd prvého stupňa") z 25. septembra 2018, sp. zn. 2T/48/2017, bol obvinený J. L. (ďalej tiež „obvinený" alebo „dovolateľ") uznaný vinným zo zločinu ohrozenia obchodného, bankového, poštového, telekomunikačného a daňového tajomstva podľa § 264 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona, za použitia § 138 písm. h) Trestného

zákona na tom skutkovom základe, že

- ako zamestnanec G. Z., a.s. so sídlom na K. I. č. X v Z., zradený na pracovnej pozícii business poradcu, dňa 01.06.2016 v čase medzi 19:40 hod až 19:49 hod. v Z., v pobočke tejto banky nachádzajúcej sa v priestoroch T. X., B. H. č. XX, v rozpore s ustanovením § 91 odsek 1 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách a zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ktorého údaje chránené bankovým tajomstvom môže banka poskytnúť tretím osobám len s predchádzajúcim súhlasom dotknutého klienta alebo na písomný pokyn na účely a za podmienok uvedených v tomto súhlase alebo pokyne, bez akéhokoľvek právneho dôvodu a bez oprávnenia vyplývajúceho z jeho postavenia v rámci pracovnej činnosti v banke neoprávneným nazretím do počítačového systému obsahujúceho bankové údaje klienta banky vyzvedal bankovým tajomstvom chránené údaje osoby - klienta banky JUDr. L. N. a tieto údaje následne zaznamenal takým spôsobom, že vyhotovil fotografie stavu počítačového systému v momente zobrazenia týchto údajov (tzv. screenshots) a následne ich vytlačil do papierovej podoby, ktoré poskytol tretej osobe.

Za to okresný súd uložil obvinenému J. L. podľa § 264 ods. 2 Trestného zákona, s použitím § 36 písm. j) Trestného zákona, § 38 ods. 3 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky, výkon ktorého mu podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, § 51 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona podmienene odložil na skúšobnú dobu 5 (päť) rokov s probačným dohľadom nad správaním obvineného počas ustanovenej skúšobnej doby. Podľa § 51 ods. 4 písm. c) Trestného zákona súd prvého stupňa uložil obvinenému tiež povinnosť verejne sa ospravedlniť poškodenému JUDr. L. N. a podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona aj trest zákazu činnosti spočívajúci v zákaze výkonu povolania, ktorého obsahom je povinnosť dodržiavať bankové tajomstvo v trvaní 5 (päť) rokov.

Proti vyššie označenému rozsudku okresného súdu podal obvinený vo svoj prospech odvolanie, na podklade ktorého Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom z 9. septembra 2020, sp. zn. 2To/14/2020 podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 3 Trestného poriadku, zrušil odvolaním napadnutý rozsudok okresného sudu vo výroku o treste a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku, sám rozhodol tak, že mu podľa § 264 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 3, § 36 písm. j) Trestného zákona uložil trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky, výkon ktorého mu podľa § 51 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona s poukazom na § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmienene odložil na skúšobnú dobu 1 (jeden) rok s probačným dohľadom nad správaním obvineného počas určenej skúšobnej doby. Obvinenému ďalej krajský súd podľa § 51 ods. 4 Trestného zákona prikázal v priebehu skúšobnej doby písomne spracovať, v rozsahu minimálne 30 normostrán, vlastnú analýzu legislatívy regulujúcu oblasť bankového tajomstva a nakladania s osobnými údajmi v Slovenskej republike a odovzdať ju probačnému úradníkovi a podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona mu uložil aj trest zákazu činnosti spočívajúci v zákaze výkonu zamestnania, ktorého obsahom je povinnosť zachovávať bankové tajomstvo na dobu 3 (tri) roky.

Proti naposledy uvedenému rozsudku krajského súdu podal obvinený J. L. vo svoj prospech v zákonom stanovenej lehote dovolanie, prostredníctvom svojho obhajcu Mgr. Mareka Paru, advokáta so sídlom v Bratislave, Gagarinova 10/A, a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku.

V písomných dôvodoch podaného dovolania obvinený poukázal na rozdiely v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu z 9. septembra 2020, kedy krajský súd konštatoval, že z vymedzenia skutku je zrejmé, že zo strany dovolateľa išlo o útok na bankové údaje konkrétneho klienta banky, pričom malo ísť o bankové údaje chránené bankovým tajomstvom, v porovnaní s jeho pôvodným (dovolacím súdom zrušeným) rozsudkom z 25. júna 2019, kedy konštatoval, že ten istý skutok bol nedostatočne vymedzený bez uvedenia podstatnej skutkovej okolnosti, až prostredníctvom ktorej možno spoľahlivo zistiť, či skutočne ide o údaje, ktoré je možné podradiť pod pojem bankové tajomstvo, ktoré je chránené skutkovou podstatou žalovaného trestného činu namietajúc v tejto súvislosti, s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1TdoV/1/2005, že pre odsúdenie páchatel'a trestného činu nestačí v skutkovej vete uviesť znaky zodpovedajúce právnej vete, ale je potrebné konštatovať

konkrétne skutkové okolnosti, ktoré by bolo možné podradiť pod jednotlivé normatívne znaky konkrétnej skutkovej podstaty príslušného trestného činu, pričom za vymedzenie skutku, teda skutkového deja, nesie zodpovednosť prokurátor. Obvinený ďalej vyjadril názor, že odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí obmedzil na nápravu pochybení zakladajúcich dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ignorujúc ale konštatovanie dovolacieho súdu o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, keďže po zrušení pôvodného rozsudku v dovolacom konaní v súlade so zásadou zákazu zmeny k horšiemu nedoplnil znenie takzvanej skutkovej vety, ale posudzoval ju v znení tak, ako je uvedená v rozsudku súdu prvého stupňa. V tejto súvislosti však namietal, že v jeho prípade absentuje popis skutkových okolností v podobe uvedenia vyzvedaných informácií, ktoré by mohli byť subsumované pod zákonný znak bankové tajomstvo, vymedzenie sekundárneho úmyslu páchatela v podobe konania (vyzvedania) za účelom vyzradenia neoprávnenej osobe, vymedzenie neoprávnenej osoby, ako aj vymedzenie vyzradenej informácie, preto nie je možné v prejednávanej veci konštatovať naplnenie základnej skutkovej podstaty trestného činu podľa § 264 ods. 1 Trestného zákona. Tvrdil, že v jeho prípade nie je sporné, že takzvaná skutková veta rozsudku okresného súdu vyššie uvedené skutočnosti neobsahuje, ale skutočnosť, či aj bez vymedzenia týchto skutkových okolností je možné konštatovať naplnenie skutkovej podstaty žalovaného trestného činu, pričom odvolací súd zmenu svojho postoja nevysvetlil, teda po zrušení jeho rozsudku v dovolacom konaní nerozvedol bližšie úvahy, na podklade ktorých dospel k záveru, že vymedzenie týchto konkrétnych informácií už nie je podstatné. Pre prípad uznania dovolacím súdom, že popis skutkového deja slovami „bankové údaje“ bol postačujúci pre jeho podradenie pod znak základnej skutkovej podstaty § 264 ods. 1 Trestného zákona, dovolateľ namietal, že v takomto prípade absentuje vymedzenie sekundárneho úmyslu neskoršieho vyzradenia vyzvedanej informácie ako aj vymedzenie takzvanej nepovolanej osoby, keďže z popisu skutku („poskytol tretej osobe“) nevyplýva, že táto tretia osoba bola nepovolaná vzhľadom na to, že nebola vymedzená ani druhovo (napríklad novinár, politik) s tým, že odvolací súd nevysvetlil, prečo tretiu osobu považoval za nepovolajú, navyše takzvaná skutková veta rozsudku okresného súdu neobsahuje ani vymedzenie či osoba, pre ktorú mali byť vyzvedané informácie, bola totožná s osobou, ktorej mali byť tieto informácie vyzradené. Uvedené nedostatky v popise skutku, podľa názoru dovolateľa, nielen, že neumožňujú jeho podradenie pod žalovaný trestný čin, ale preukazujú aj nesprávnosť záveru dovolacieho súdu o vymedzení skutku v takej podobe, že ho nie je možné zameniť s iným skutkom. Skutočnosť, že senát dovolacieho súdu sa necítil byť viazaný vlastným názorom v otázke hodnotenia popisu skutku, a to predovšetkým vo vzťahu k absencii konkretizácie bankových údajov, motívu vyzvedania a vymedzenia tretej osoby ako nepovolanej osoby zakladá, podľa názoru dovolateľa, dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Obvinený v podanom dovolaní ďalej zotrval na ním podanom opravnom prostriedku podľa § 8 ods. 2 Smernice 2012/13/EÚ s poukazom na čl. 47 Charty základných práv Európskej únie, o ktorom nerozhodol ani okresný ale ani krajský súd, čo je, podľa názoru dovolateľa, v rozpore s právom Európskej únie ale aj rozhodovacou praxou Súdneho dvora Európskej únie (predovšetkým rozsudkom, sp. zn. C-414/20 z 13. januára 2021). V tejto súvislosti v podstate namietal, že mu neboli poskytnuté dodatočné informácie (bližšia špecifikácia) týkajúce sa informácií tvoriacich bankové tajomstvo, sekundárneho úmyslu a motívu tak k vyzvedaniu ako aj prezradeniu informácií predstavujúcich bankové tajomstvo spolu s aspoň druhovou informáciou ohľadom nepovolanej osoby, ktorých poznanie bolo nevyhnutné na posúdenie otázky, či sa na konanie obvineného vzťahuje ochrana takzvaných „whistleblowerov“ na základe uvedenej Smernice a tomu zodpovedajúcej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (vo veci Guja proti Moldavsku). Uplatnený opravný prostriedok smeroval k tomu, aby súd určil, či prokurátor vymedzil dostatočne svoje obžalované tvrdenia, aby sa obvinený voči ním mohol účinne brániť, navyše odvolací súd sa, podľa názoru dovolateľa, pri výklade vyššie uvedenej Smernice (Európskeho parlamentu a Rady 2019/1937 z 23. októbra 2019) sám dostal do rozporu so znením skutkovej vety, čím preukázal užitočnosť poskytnutia doplňujúcich informácií od prokurátora. V tejto súvislosti dovolateľ vyjadril nesúhlas so spôsobom interpretácie dotknutej Smernice odvolacím súdom a navrhol konanie v prejednávanej veci prerušiť za účelom predloženia prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru Európskej únie v znení, ktoré priamo v dovolaní naformuloval.

V podstate na základe vyššie uvedených dôvodov obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že dovolaním napadnutým rozsudkom

krajského súdu ako aj konaním, ktoré mu predchádzalo, bol z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku porušený zákon v neprospech obvineného, súčasne aby napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku mu prikázal, aby prejednávajúcu trestnú vec znovu v potrebnom rozsahu prerokoval a rozhodol. V doplnení dôvodov dovolania obvinený poukázal na rozhodovaciu prax Súdneho dvora Európskej únie týkajúcu sa problematiky uplatneného opravného prostriedku podľa Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EU z 22. mája 2012 (ďalej len „Smernica“) o práve na informácie v trestnom konaní, a to rozsudok Súdneho dvora Európskej únie v spojených veciach, sp. zn. C-924/19 a C-925/19 a vo veci Gavanazov II, sp. zn. C-852/19, v zmysle ktorej v prípade neexistencie vnútroštátneho ustanovenia stanovujúceho súdne preskúmanie zákonnosti správneho rozhodnutia, ustanovenia dotknutej Smernice v spojení s čl. 47 Charty základných práv Európskej únie vyžadujú, aby súd vyhlásil, že má právomoc o zákonnosti takéhoto správneho aktu konať a rozhodnúť. Samotnú skutočnosť, že okresný a ani krajský súd sa s riadne a včas uplatneným opravným prostriedkom nevysporiadali, považoval dovolateľ za závažné porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a považoval ďalej za nevyhnutné, aby v dovolacom konaní bolo posúdené, aký dôsledok má absencia vnútroštátnej úpravy upravujúcej opravný prostriedok proti odmietnutiu poskytnúť požadované informácie o trestnom čine.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Krajskej prokuratúry Nitra (ďalej tiež „prokurátor“), ktorý uviedol, že dovolaním napadnutý rozsudok považuje za zákonný a dôvodný. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu vyplývajúcejmu z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vyjadril názor, že v aktuálnom čase konajúce súdy rozhodli o všetkých návrhoch a podaniach obvineného, pričom vo svojich rozhodnutiach jasne a zreteľne odôvodnili svoj postup, preto právo dovolateľa na obhajobu nebolo, podľa názoru prokurátora, porušené. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku uviedol, že skutok, na podklade ktorého bol obvinený uznaný vinným, bol podľa jeho názoru dostatočne vymedzený a obsahuje všetky zákonné znaky žalovaného trestného činu. Na základe vyššie konštatovaných dôvodov navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní posúdil naplnenie procesných podmienok pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Zistil ďalej, že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) s tým, že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Z predloženého spisového materiálu je taktiež zrejmé, že o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave v tom čase pod sp. zn. 4To/52/2019 z 25. júna 2019 najvyšší súd už konal, pričom rozsudkom pod sp. zn. 4Tdo/63/2019 z 21. januára 2020 vyššie uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu, konštatujúc naplnenie dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku, zrušil a prikázal mu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Krajský súd následne o odvolaní obvineného proti v úvode označenému rozsudku okresného súdu, tak ako to už bolo vyššie uvedené, opätovne rozhodol a to rozsudkom pod sp. zn. 2To/14/2020 z 9. septembra 2020. Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal obvinený dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku, na podklade ktorého dospel najvyšší súd preskúmajúc obsah spisu k záveru, že tieto dovolacie dôvody v prejednávanej veci boli naplnené.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Podľa ustálenej súdnej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod číslom 7/2011) právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Trestného poriadku).

Podľa § 322 ods. 3, veta druhá Trestného poriadku v neprospech obžalovaného môže odvolací súd zmeniť napadnutý rozsudok len na základe odvolania prokurátora, ktoré bolo podané v neprospech obžalovaného; vo výroku o náhrade škody tak môže urobiť aj na podklade odvolania poškodeného, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody.

Z citovaného ustanovenia použijúc argumentum a contrario (výklad opakom) vyplýva, že odvolací súd nesmie len na podklade odvolania podaného v prospech obžalovaného zmeniť napadnutý rozsudok v jeho neprospech, ak odvolanie prokurátora (prípadne poškodeného vo vzťahu k výroku o náhrade škody) v neprospech obžalovaného absentuje, čomu zodpovedá aj znenie ustanovenia § 327 ods. 2 Trestného poriadku týkajúce sa postupu okresného súdu v novom konaní po zrušení jeho rozsudku krajským súdom v odvolacom konaní.

Uvedené ustanovenia (ale aj § 391 ods. 2 Trestného poriadku vzťahujúci sa na dovolacie konanie) zakotvujú zásadu zákazu zmeny k horšiemu („reformatio in peius“) len na podklade opravného prostriedku podaného v prospech obvineného pri absencii opravného prostriedku podaného v jeho neprospech. Tento zákaz je pritom (na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy, účinnej do 30. septembra 1994) bezvýnimčný a všeobecný (predtým platil len pre sprísnenie trestu).

K naplneniu vyššie uvedeného dovolacieho dôvodu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] došlo v prejednávanej veci tým, že krajský súd nerešpektoval právny názor najvyššieho súdu (čím postupoval v rozpore s ustanovením § 391 ods. 1 Trestného poriadku) vyjadrený v jeho vyššie uvedenom zrušujúcom rozhodnutí (sp. zn. 4Tdo/63/2019) spočívajúci v podstate v tom, že ustálený skutok nie je správne právne kvalifikovaný, pokiaľ podkladom pre jeho podradenie pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu sú podstatné skutkové okolnosti, teda skutkové okolnosti, ktoré boli považované za priamu súčasť naplnenia zákonných znakov stíhaného trestného činu, doplnené do skutku krajským súdom v dôsledku porušenia zásady „zákazu zmeny k horšiemu“ plynúcej z ustanovenia § 322 ods. 3, veta druhá Trestného poriadku, čím došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného zásadným spôsobom.

Napokon aj samotný krajský súd vo svojom rozhodnutí z 9. septembra 2020 (sp. zn. 2To/14/2020) konštatoval (na strane 22 a 23) že skutok, tak ako je vymedzený v takzvanej skutkovej vete rozsudku okresného súdu, je nedostatočne vymedzený, nakoľko z neho nie je zrejmé, aké konkrétne údaje klienta banky boli pozerané, pritom ide o podstatnú skutkovú okolnosť, pretože až prostredníctvom nej je možné zistiť, či skutočne ide o údaje, ktoré by bolo možné podradiť pod pojem bankové tajomstvo.

Túto skutočnosť krajský súd v podstate konštatoval aj v pôvodnom v dovolacom konaní zrušenom rozsudku (sp. zn. 4To/52/2019 z 25. júna 2019), pričom s týmto záverom sa najvyšší súd, ako to plynie z jeho zrušujúceho rozhodnutia (sp. zn. 4Tdo/63/2019), stotožnil. Najvyšší súd však už nepovažoval za správny ďalší postup odvolacieho súdu, ktorým sa snažil tento nedostatok odstrániť, pretože v rozpore so zásadou „zákazu zmeny k horšiemu“ okresným súdom nedostatočne vymedzený skutok na podklade odvolania podaného len obvineným doplnil o podstatné skutkové okolnosti teda skutkové okolnosti, ktoré je potrebné považovať za priamu súčasť naplnenia zákonných znakov stíhaného trestného činu a bez doplnenia ktorých by nebolo možné predmetný skutok podradiť pod príslušné ustanovenie Trestného zákona [§ 264 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona].

V napadnutom rozsudku (sp. zn. 2To/14/2020 z 9. septembra 2020), ako to už bolo vyššie uvedené, krajský súd síce konštatoval absenciu vymedzenia podstatných skutkových okolností umožňujúcich mu podradiť skutok uvedený v takzvanej skutkovej vete rozsudku okresného súdu pod žalované ustanovenie Trestného zákona, zároveň však dospel k záveru, že nejde o také pochybenie, ktoré by spôsobovalo

nemožnosť uznať obžalovaného za vinného v zmysle § 163 ods. 3 Trestného poriadku, pretože skutok bol v rozsudku okresného súdu vymedzený tak, aby nemohol byť zamenený s iným a je z neho zrejmé, čo konkrétne sa obžalovanému kladie za vinu, pričom aj pôvodným rozsudkom z 25. júna 2019 okresným súdom vymedzený skutok krajský súd len spresnil bez vykonania zásadných zásahov do skutkovej vety, ktoré by sa týkali totožnosti skutku, či ktoré by bolo potrebné vykonať z dôvodu, aby skutok spĺňal zákonné predpoklady vymedzené ustanovením § 163 ods. 3 Trestného poriadku (strana 24 napadnutého rozsudku krajského súdu).

S týmto záverom však nie je možné súhlasiť. Skutok, aby mohol byť podkladom pre uznanie viny obvineného, musí byť vymedzený jednak tak, aby obsahoval také konkrétne skutkové okolnosti, ktoré by pokrývali všetky podstatné znaky príslušnej skutkovej podstaty trestného činu, a ktoré by umožňovali podradiť stíhaný skutok pod konkrétne ustanovenie Trestného zákona (hmotnoprávne hľadisko) a zároveň musí byť vymedzený (v súlade s ustanovením § 163 ods. 3 Trestného poriadku) tak, aby nebol zamenený s iným (procesnoprávne hľadisko). Obe tieto podmienky musia byť splnené súčasne.

Skutočnosť, že skutok je z procesného hľadiska vymedzený správne (v súlade s ustanovením § 163 ods. 3 Trestného poriadku), teda tak, aby nebol zamenený s iným, v žiadnom prípade neznamená, že je správne vymedzený aj z hmotnoprávneho hľadiska, teda tak, že obsahuje také konkrétne skutkové okolnosti, ktoré napĺňajú všetky podstatné znaky stíhaného trestného činu a ktoré umožňujú podradiť žalovaný skutok pod príslušné ustanovenie Trestného zákona.

Najvyšší súd sa stotožňuje so záverom krajského súdu spočívajúcim v tom, že skutok vymedzený okresným súdom neobsahuje podstatné skutkové okolnosti. Táto skutočnosť však bráni tomu, aby dotknutý skutok bolo možné podradiť pod príslušné ustanovenie Trestného zákona (§ 264 Trestného zákona), pretože neobsahuje skutkové okolnosti, ktoré by napĺňali jednotlivé podstatné znaky skutkovej podstaty žalovaného trestného činu (hmotnoprávne hľadisko) s tým, že tento nedostatok nie je odstránený tým, že inak z procesnoprávneho hľadiska je skutok v zásade vymedzený správne (v súlade s ustanovením § 163 ods. 3 Trestného poriadku), teda tak aby nemohol byť zamenený s iným.

Krajský súd preto nepostupoval správne, keď konštatujúc nenaplnenie hmotnoprávnych podmienok vymedzenia skutku nelogicky dospel k záveru o ich naplnení opierajúc tento záver o procesnoprávne predpoklady, v dôsledku čoho si vytvoril priestor pre nerešpektovanie už vyššie uvedeného právneho názoru najvyššieho súdu, čím porušil právo na obhajobu obvineného zásadným spôsobom a naplnil dovolací dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho (prípadne miernejšieho) trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda zistenie, že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu (primerane napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu, sp. zn. 3Tdo/29/2018, sp. zn. 2Tdo/6/2019, sp. zn. 5Tdo48/2018).

Vzhľadom na to, že krajský súd napriek vyššie uvedenému právnenému názoru najvyššieho súdu [spočívajúcemu v podstate v tom, že skutkové okolnosti v rozsudku okresného súdu nevyjadrené a v pôvodnom rozhodnutí krajského súdu (sp. zn. 4To/52/2019 z 25. júna 2019) odvolacím súdom doplnené za súčasného porušenia zásady „zákazu zmeny k horšiemu“ predstavujú skutkové okolnosti tvoriace priamu súčasť naplnenia zákonných znakov trestného činu] podradil okresným súdom ustálený

skutok pod vyššie uvedenú skutkovú podstatu trestného činu za súčasného konštatovania absencie podstatných skutkových okolností, teda skutkových okolností, ktoré je potrebné považovať za priamu súčasť naplnenia zákonných znakov stíhaného trestného činu, došlo postupom krajského súdu aj k nesprávnemu právnemu posúdeniu skutku [dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku].

V novom konaní bude preto úlohou odvolacieho súdu opätovne rozhodnúť o odvolaní obvineného, vychádzajúc z podoby skutku, uvedenej v rozsudku okresného súdu. Naďalej pritom platí, že tento skutok (jeho popis) nemôže byť už v ďalšom priebehu konania zmenený v neprospech obvineného, a to aj z hľadiska zákazu zmeny k horšiemu vo vyššie popísanej podobe vrátane úvah o nedostatočnom vymedzení podstatných skutkových okolností brániacich podradeniu skutku pod žalované ustanovenie Trestného zákona (pri súčasnej viazanosti odvolacieho súdu vyššie rozvedeným právnym názorom dovolacieho súdu v zmysle § 391 ods. 1 Trestného poriadku).

Vzhľadom na to, že až od opätovného právného posúdenia skutku v podobe uvedenej v rozsudku okresného súdu odvolacím súdom sa odvíja aj potreba zváženia, či konanie obvineného je možné považovať za whistleblowing, posúdenie tejto otázky ako aj potreby polozenia prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie je v tomto štádiu konania predčasné, a preto sa nimi najvyšší súd nateraz nezaoberal.

Ďalšie námietky dovolateľa nepovažoval najvyšší súd za opodstatnené.

Pokiaľ sa obvinený dožadoval opravného prostriedku podľa čl. 8 ods. 2 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012, v spojení s čl. 47 ods. 1, ods. 2 Charty základných práv Európskej únie, k tomu je potrebné uviesť, že právny poriadok Slovenskej republiky výslovne takéto špeciálny opravný prostriedok neupravuje, preto je podľa názoru najvyššieho súdu na mieste s argumentáciou obsiahnutou v takomto opravnom prostriedku vysporiadať sa v rámci rozhodovania o veci samej. Už v pôvodnom rozhodnutí (sp. zn. 4Tdo/63/2019 z 21. januára 2020) najvyšší súd konštatoval, že obvinenému a jeho obhajcovi bola doručená obžaloba, bolo im umožnené preštudovanie, či nahliadnutie do spisu, preto obvinenému boli poskytnuté informácie potrebné pre plné uplatnenie jeho obhajoby. Obvinený sa spomínaným opravným prostriedkom v podstate domáhal, aby súd určil, či prokurátor dostatočne vymedzil svoje obžalobné tvrdenia tak, aby sa im mohol účinne brániť. Podľa názoru najvyššieho súdu dovolateľ mal k dispozícii informácie v rozsahu, ktoré mu umožnili účinne sa brániť obvineniu, o čom svedčí aj obsah uplatnených riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov. Nedostatočné vymedzenie skutkových okolností môže byť dôvodom neúspechu podanej obžaloby (na jej podklade nedôjde k odsúdeniu obvineného) a tým pádom aj predmetom námietok obvineného, a to aj v rámci riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov, teda môže byť predmetom konania o veci samej, ako k tomu napokon došlo aj v prejednávanej veci. Vyššie spomínaná smernica však, s ohľadom na jej obsah, nástrojom na doplnenie skutkových okolností nedostatočne vymedzených prokurátorom, podľa názoru najvyššieho súdu, nie je (ide o predmet konania o veci samej).

Na základe vyššie uvedených dôvodov preto senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednomyselne rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Týmto rozhodnutím dovolacieho súdu sa vec dostala do štádia odvolacieho konania, v rámci ktorého, ako to už bolo vyššie uvedené, bude krajský súd povinný opätovne rozhodnúť o odvolaní obvineného.

Najvyšší súd pripomína, že dovolanie bolo podané len v prospech obvineného J. L., a preto bude krajský súd v ďalšom konaní limitovaný zásadou „zákazu reformatio in peius“ v zmysle § 391 ods. 2 Trestného poriadku.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.